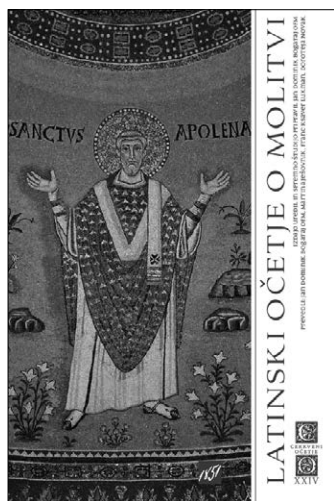

LATINSKI OČETJE O MOLITVI

Ljubljana: Teološka fakulteta;
Celje: Celjska Mohorjeva
družba, 2022.

Zbirka *Cerkveni očetje* 24.

Prevedli: Jan Dominik

Bogataj OFM, Martina

Ješovnik, Franc Ksaver

Lukman, Doroteja Novak

Izdajo uredil in spremno

študijo pripravil: Jan

Dominik Bogataj OFM

Urednik in prevajalec
Jan Dominik Bogataj OFM
je skupaj s prevajalkama
Martino Ješovnik in Dorotejo
Novak ter z že pokojnim
znanim slovenskim patrolo-
gom in prevajalcem Francem
Ksaverjem Lukmanom
(1880–1958) pripravil
znanstvenokritično izdajo
besedil o molitvi zahodnih
cerkvenih očetov z naslovom
Latinski očetje o molitvi:
Tertulijan, Ciprijan, Avguštin,
Janez Kasijan, Peter Krizolog,
Učiteljevo vodilo.

Knjiga je 24. zvezek *Zbirke Cerkveni očetje* ter jo skupaj izdajata Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani in Celjska Mohorjeva družba. Publikacija je sad dela v okviru programske skupine na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani *Judovsko-krščanski viri in razsežnosti pravičnosti* (P6-0262).

Delo je skrbno in smiselno urejeno z lepimi slovenskimi prevodi latinskih besedil o molitvi. Ta izredno pomembna besedila iz antične krščanske dobe, ki so primarni viri za krščansko teologijo in duhovnost, imamo zdaj na voljo v prevodu in opremljena z izjemno dragocenim obširnim znanstvenim aparatom. Tega je pripravil urednik in vsebuje: izčrpno jezikovno in teološko ter zgodovinsko skrbno izvedeno spremno študijo, med besedilom so pomembne besede navedene tudi v latinskem izvirniku, sprotne opombe pa bogato dopolnjujejo vsebinsko razumevanje in kažejo pomembne povezave ter vsebujejo tudi bibliografska dopolnila. Ta znanstveni aparat omogoči poznavanje hermenevtičnega okvira, ki je nujen za razumevanje tako starih besedil. Vse to bo pomembno olajšalo nadaljnje raziskovanje tega teološkega področja raziskovalcem; študentom in drugim, ki jih zanima tovrstna tematika, pa bo približalo ta do zdaj njim tako rekoč nedostopna besedila. Zato je to delo

pomemben prispevek k stroki in tudi krščanski duhovnosti v širšem smislu.

Delo, ki se predstavlja kot antologija razlag očenaša in besedil o molitvi, je tako rekoč naravna dopolnitev 5. zvezka iz zbirke *Cerkveni očetje* z naslovom *Grški očetje o molitvi* (ur. Gorazd Kocijančič), ki je izšel že leta 1993, torej je od tedaj v slovenski klasični krščanski literaturi obstajala določena praznina. S prispodobno lahko rečemo, da bo zdaj tudi slovenski bralec lahko misel o molitvi zajemal iz obeh kril krščanskih pljuč: vzhodnega in zahodnega. Obe tradiciji sta namreč avtentični in se v marsičem dopolnjujeta ali nadgrajujeta, vsekakor pa samo vzajemno omogočata poznavanje celovite krščanske duhovne tradicije in samo tako je mogoče neizkrivljeno poznavanje krščanstva od začetka do danes. V obeh zvezkih izbrani avtorji, sami veliki cerkveni očetje, v glavnem razlagajo molitev očenaš in ob njem razvijajo teologijo o molitvi nasploh. Tudi v tem pogledu sta oba zvezka zbirke vsebinsko zelo poenotena.

Preden se srečamo z izvirnimi besedili v prevodu, nam knjiga postreže s spremno študijo Jana Dominika Bogataja OFM »Molitev iz latinskega srca na zgodnjekrščanskemu Zahodu«. Študija je velikega pomena, saj uvaja bralca v razumevanje besedil in ga opremi s potrebnim

»orodjem« za to ter namesto njega opravi določen »hermenevtični napor«, ki je nujen zaradi pravilne zgodovinske umeščenosti besedil. Razprava tudi s pomočjo najnovejše literature ustvari celovit pogled na tematiko teologije molitve v patristični dobi. Avtor nakaže smisel dela: »Namen pričujočega cvetnika latinskih zgodnjekrščanskih del o molitvi tako sestoji v premoščanju dvojne prepreke: vstopiti je treba v svet prvih krščanskega stoletij Zahoda, da bi v njih odkrili prve živete odseve tega, kar so učenci doživeli na tisti gori, ko so prvič slišali molitev očenaša iz ust Učitelja, in šele tako bo moč polnejše umevati, kaj nas je Gospod takrat sploh želel naučiti.«

Ob premišljevanju teh patrističnih besedil postane jasno, da je z njihovo pomočjo mogoče priti do *sensus plenior* bibličnega besedila Gospodove molitve, kakor so ga avtorji s trudom izluščili v svojem času in prostoru, torej znotraj svojega kulturnega obzorja. Avtor spremne študije spretno pokaže na podobnosti in značilne razlike pri obravnavi posameznih prošenj iz očenaša pri posameznih avtorjih. S tem bralcu olajša vstop v raznovrstnost in hkrati enotnost razlag molitve, ki je več kot

zgolj obrazec molitve, saj se v besedilih predstavi kot prava paradigma krščanske molitve.

Nauk latinskih očetov glede molitve je v primerjavi z vzhodnim izročilom bolj konkreten. Če grški teologi molitev dojemajo bolj kot umsko dejavnost, se latinski bolj ukvarjajo s praktičnimi vprašanji: zakaj in kako moliti, kaj prositi, kdaj bo molitev uslišana, kakšno telesno držo zavzeti itd. To pa ne pomeni, da se kdo ni posvečal tudi bolj kontemplativni molitvi (Avguštin, Gregorij Veliki, Janez Kasijan). Tako s pomočjo zahodnih piscev in njihovih del, ne samo v tej knjigi objavljenih, ampak tako rekoč iz vsega njihovega opusa, avtor skicira »latinsko teologijo o molitvi«.

V tretjem delu razprave sta predstavljena krstna kateheza in mesto očenaša v njej (*traditio orationis*). Raziskava je pokazala, da so ti zgodnji avtorji, ko so pripravljali snov za pouk katehumenov o molitvi, pravzaprav v ta namen redno pripravili razlago očenaša: »V katehetskem ambientu je zaradi skladnosti med *lex credendi*, pravilo verovanja, in *lex orandi*, pravilo molitve, očenaš našel svoje vzvišeno mesto kot paradigma za uvajanje v molitev.«

To delo, ki je pravi »cvetober« razlag Gospodove molitve iz antične dobe na Zahodu, je hkrati tudi zelo aktualno, saj prihaja v času vedno intenzivnejšega iskanja poti ponovne in marsikje tudi nove evangelizacije in začetka sinode o sinodalnosti. Brez poglobljenega dojetja molitve in katehumenskega uvajanja v molitev si ni mogoče predstavljati te evangelizatorske skupne poti. To nakaže tudi avtor spremne študije, ko proti koncu zapiše: »Poleg kažipota za splošno katehetsko uvajanje v molitev, na katero se moramo kristjani 21. stoletja čim prej (znova) podati – in kdo je lahko pri tem boljši vodnik kot naši očetje v veri? –, je ta izdaja namenjena tudi pogloblitvi zavedanja, da je poznavanje korenin ključno za razumevanje sedanjosti.«

Delo *Latinski očetje o molitvi* je izrazito znanstvenokritična publikacija, ki prinaša v slovenski teološki in kulturni prostor prevode izvirnih besedil krščanskih antičnih avtorjev o molitvi; gre za besedila, ki so viri za vsako resno teološko razpravo, uporabni pa so tudi pri pastoralnem delu uvajanja in poglobljanja v molitveno življenje.

dr. Marjan Turnšek